

EDITORIAL

Les activitats dels cursos 2014-2015 i 2015-2016

Com en anteriors números de la revista, us presentem un resum de les activitats desenvolupades entre agost de 2014 i juliol de 2016, tenint en compte que el passat 2015 no vam editar la revista, que ha passat a ser d'edició bianual. Com ja sabeu, des que gestionem l'Antena del Coneixement de la URV a la Sénia, el Centre d'Estudis Seniencs ha ampliat el ventall d'activitats que desenvolupava i ha intentat obrir-se i adaptar-se als interessos de diferents segments de població i col·laborar al màxim possible amb altres institucions locals i territorials. Presentacions de llibres, taules rodones, exposicions, itineraris guiats, col·laboració en activitats musicals, aules de la gent gran, jornades i cursos són activitats que hem anat registrant a la revista mensual *Lo Senienc* i que han completat dos cursos que ara us resumirem.

Cursos de la Universitat d'Estiu de la URV

27/06/2015. Creació i gestió de blocs per a entitats.
 04/07/2015. Creació i edició d'un butlletí digital per a entitats.
 18/06/2016. Treball amb l'autoestima i l'educació emocional

Presentacions de llibres

18/08/2014. Presentació del número 11 de la revista *Lo Senienc. Memòria, natura i llengua* a càrrec de la seua coordinadora, Eva Garcia, i de la presidenta, Victòria Almuni. Centre Obrer de la Sénia.

20/09/2014. Xerrada i presentació del llibre *Els bombardeigs aeris a les comarques de Tarragona i Terres de l'Ebre*, de Ramon Arnabat Mata, historiador i professor de la URV, celebrada dins dels actes commemoratius de la IV Diada Commemorativa de la Creació del Camp d'Aviació de la Sénia.

17/04/2015. Presentació del llibre *La cuina de la Sénia*, de Victòria Almuni, Rosa Almuni i Manolo Blesa, editat per Onada Edicions. Centre Marcel·lí Domingo de la Sénia.

12/12/2015. Xerrada i presentació del llibre *Ateneus: cultura i llibertat. Associacionisme a la Catalunya contemporània*, a càrrec de Ramon Arnabat, historiador i professor de la Universitat Rovira i Virgili, coautor del llibre amb Xavier Ferré. Acte inclòs dins del Centenari del Centre Obrer de la Sénia.

02/01/2016. Presentació de la col·lecció de llibres infantils *El Montsià de Bàrbara i Jaume: Els ritmes del Delta de l'Ebre, Un tresor dins la muntanya, Un Sant Jordi especial, Descobrim l'or de la plana!* i *Entre la serra i el mar*. De Núria Ibáñez i editat per Onada Edicions, és una col·lecció de contes il·lustrats per a xiquets i xiquets amb l'objectiu de descobrir el patrimoni natural i cultural de la comarca del Montsià. Durant la presentació es va fer una representació teatralitzada.

Itineraris per les Terres de Cruïlla

S'ha dut a terme un cicle d'itineraris organitzats per centres d'estudis i entitats culturals i excursionistes de les comarques a banda i banda del riu Sénia. L'any 2014 es van fer 17 itineraris. Durant el 2015, 17 i el 2016 se'n faran 14. Els itineraris que s'han fet a la Sénia dins de les Festes Majors han estat:

20/08/2014. Visita al molí Hospital.

26/08/2015. Paisatges i arquitectures de la Plana, en col·laboració amb el centre de natura Arabogues.

Altres visites i itineraris

10/05/2015. Visita al molí d'Esteve, dins dels actes de la Fira Gastronòmica.

10/10/2015. L'aigua que fa llum, dins de les Jornades Europees de Patrimoni organitzades per la Taula del Sénia.

17/04/2016. L'aigua que fa llum, en col·laboració amb el Centre Excursionista Refalgarí, que va celebrar una activitat dins del Eurorando 2016.

Club de lectura de la Sénia

El Club de lectura ha estat una activitat impulsada el tercer trimestre de 2014 i que ha tingut continuïtat fins a l'actualitat amb un grup d'entre 10 i 15 persones que assisteixen a les sessions per comentar els llibres que es decideixen. La seua coordinadora és Marta Tena, que s'encarrega de portar les sessions. També ho fan altres membres del grup ocasionalment. Fins el juliol de 2016 els llibres llegits i comentats han estat:

30/10/2014. Care Santos. *Desig de Xocolata*.

30/12/2014. Jo Nesbo. *El Leopardo*. Berenar literari.

22/01/2015. Pilar Eyre. *Mi color favorito és verte*.

26/02/2015. Emili Rosales. *La ciutat invisible*.

26/03/2015. Víctor del Árbol. *Un millon de gotas*.

22-23/04/2015. Activitats diverses al voltant de la diada de Sant Jordi. Firma d'autors locals.

28/05/2015. Donna Tartt. *El jilguero*.

25/06/2015. Marta Rojals. *Primavera, estiu, etc.*
Phillippe Claudel. *La nieta del sr. Linh*.

24/09/2015. Jonas Jonasson. *L'analfabeta que va salvar un país*.

Joan Carreras. *L'àguila Negra*, en col·laboració amb el programa "Llegim Òmnium", que ha proporcionat exemplars dels llibres als lectors de diversos clubs de lectura de les Terres de l'Ebre.

29/10/2015. Sílvia Soler. *Un any i mig*.

26/11/2015. Joyce Carol Oates. *La hija del sepulturero*.

17/12/2015. Miquel Reverter. *Només il·luminat per sa ceguesa i Cròniques d'una mar desapareguda*. Va comptar amb la presència de l'autor.

25/02/2016. Albert Vilaró. *Blau de Prússia*. Vam completar la lectura amb una visita al Museu Nacional d'Art de Catalunya sobre tècniques artístiques del Romànic, a càrrec d'Eva Garcia, membre del Centre d'Estudis Seniencs.

31/03/2016. Paula Hawkins. *La noia del tren*.

23/04/2016. Activitats de Sant Jordi. Taller "Berenem amb llibres" a càrrec de Marta Tena, que ens va explicar

com llegir una novel·la. I "Escoltem els escriptors locals", lectures de fragments d'obres d'escriptors locals.

28/04/2016. Artur Bladé i Desumvila. *L'edat d'or*, comentat per Laura Villalba dins del cicle "Llegim Òmnium".

26/05/2016. Charlotte Brontë. *Jane Eyre*.

30/06/2016. Víctor Amela. *La filla del capità Groc*.

Músiques en Terres de Cruïlla

Es tracta d'un projecte organitzat pel Centre d'Estudis Seniencs, l'Agrupació Musical Senienca i l'Institut Ramon Muntaner amb el patrocini del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, la Fundació la Caixa i la Fundació Mútua Catalana.

25-26/10/2014. II Festival. Música i Dansa als Territoris de Cruïlla. Xerrades, tallers per a menuts i grans, presentació d'experiències, concerts, trobades de grups de dansa, etc.

18-30-31/10/2015. III Festival. Música de Banda i Món Festiu a la Mediterrània. Jornada de formació en música de banda, xerrades, tallers, concerts, actuacions i trobada de grups de dansa del territori de Cruïlla.

Festa del Moble i Fira d'Artesania de la Fusta de la Sénia

El Centre d'Estudis Seniencs col·labora activament en l'organització d'aquesta activitat i l'Antena del Coneixement de la URV ha convocat els darrers anys un premi de 200 € a la peça d'artesanía local més votada pel públic assistent a la fira.

Premi artesanía 2014: Isabel Jaques

Premi artesanía 2015: Rafel Arasa

Acte d'inauguració del curs de l'Antena del Coneixement de la URV

Aquest acte s'ha convertit en l'aparador de les activitats que desenvolupa l'Antena al llarg del curs. En l'acte participen tres de les entitats educatives del poble: Institut de la Sénia, Joventuts Unides i Agrupació Musical Senienca.

L'Antena atorga també un premi a l'estudiant amb la millor nota a la fase general de la selectivitat que consisteix en un ordinador portàtil.

14/11/2014. Inauguració del curs 2014-2015.

02/10/2015. Inauguració del curs 2015-2016. Va comptar amb la participació del rector de la Universitat Rovira i Virgili, i va ser la inauguració general del curs de les Antenes del Campus Extens.

Exposicions

25-09/11-10/2014. "Els masos del Baix Maestrat". Produïda per l'Associació Cultural Canetana lo Sua-be. Casa de Cultura de la Sénia.

25-26/10/2014. "Els oficis del bosc. Els Ports". Produïda per l'Associació Cultural la Bresca d'Arnes. Cal destacar que l'ofici de rossegador estava representat pel senienc José Baila Roé. Dins de la Fira de l'Artesania de la Fusta de la Sénia.

9-10/05/2015. "Visions urbanes. La Sénia, abans i ara". Produïda pel CES, estava formada per un total de vint-i-un plafons amb més de trenta fotografies antigues de la Sénia de diferents carrers del poble comparades amb les fotografies actuals en un període comprès entre el 1900 i el 2015. Dins dels actes de la Fira Gastronòmica de la Sénia a l'Ajuntament Vell.

9-10/05/2015. "Fotografies i audiovisuals de la Serra del Montsià". Estava produïda per l'associació Lo Rafal d'Alcanar i dividida en tres grans àmbits: la terra, l'aigua i l'home. Dins dels actes de la Fira Gastronòmica de la Sénia de 2015.

23/08/2015. "La cuina de la Sénia". Exposició basada en les fotografies dels plats del llibre del mateix títol i del procés d'elaboració. Produïda per l'Ajuntament de la Sénia, Onada Edicions i el Centre d'Estudis Seniençs. Casa de Cultura de la Sénia.

7-8/05/2016. "Camins històrics i tradicionals de les comarques de Tarragona". Produïda per la Diputació de Tarragona. Dins dels actes de la Fira Gastronòmica.

7-8/05/2016. "Projecció audiovisual de fotografies publicades a la pàgina de Facebook Gent de la Sénia. En col·laboració amb l'administrador de la pàgina, Joaquim Vila. Dins dels actes de la Fira Gastronòmica.

Projeccions cinematogràfiques

Cinefòrum per la igualtat

Cicle impulsat per la Regidoria de la Dona de l'Ajuntament de la Sénia amb la col·laboració de l'Antena del Coneixement de la URV i del Centre d'Estudis Seniençs.

28/11/2014. *Nunca más*. Michel Apted. Commemo-

ració del dia contra la violència envers les dones.

18/12/2014. *La fuente de las mujeres*. Radu Mihaileanu.

11/02/2015. *La Por*. Jordi Cadena.

11/03/2015. *Caramel*. Nadine Labaki. Celebració del Dia Internacional de les Dones.

08/03/2016. *Las maestras de la República*. Pilar Pérez Solano. Celebració del Dia Internacional de les Dones.

20/04/2016. *Hysteria*. Tania Wexler.

26/05/2016. *Jane Eyre*. Kari Fukunaga.

Recuperem el cinema al Centre Obrer

04/01/2015. *L'endemà*, d'Isona Passola. Amb la presència de la directora.

Centenari del Centre Obrer

Entre maig de 2015 i juny de 2016 s'ha celebrat el centenari del Centre Obrer de la Sénia. El Centre d'Estudis i l'Antena del Coneixement han col·laborat en els actes organitzatius.

26/09/2015. Xerrada a càrrec de la periodista i comunicadora Rosa Vendrell que portava per títol "Neus Català. Lliçons de vida d'aquesta supervivent catalana del camp de concentració nazi de Ravensbrück".

Gener/març de 2016. "Converses de cafè. La història del Centre Obrer". Tertúlies i entrevistes amb socis i persones vinculades a l'entitat.

01/05/2016. Exposició "100 anys del Centre Obrer".

18/06/2016. Cloenda del centenari del Centre Obrer amb un concert de l'Orquestra de la URV.

Xerrades

24/08/2015. "Ventura Sit i Esteban Vel, dos seniencs mestres vidriers de la Granja de San Ildefonso de Segovia". La xerrada va anar a càrrec d'Eva Garcia i Jordi Arasa, membres del Centre d'Estudis Seniençs. Centre Obrer. Festes majors, 2015.

07/04/2016. "New creative paths in visuals arts. Ephemeral arts form". Xerrada d'Albert Macaya al Campus Terres de l'Ebre de la URV en col·laboració amb l'Institut de la Sénia per la visita dels alumnes de l'intercanvi Erasmus +.

Cicle de xerrades. Parlem d'educació.

09/03/2016. "Els ensenyaments post obligatoris". Rosa Almuni, Marisa Cábez i Xavier Pomada.

29/03/2016. "Les rondalles com a eina educativa. Recursos d'ahir per a aprenentatges d'avui". Mònica Sales de la Cruz.

25/05/2016. "Acompanyem els nostres fills en l'ús educatiu de les noves tecnologies". Mercè Gisbert i Vanessa Esteve.

09/06/2016. "Per què tenim por a la tecnologia?" Mercè Gisbert.

Trobades d'entitats i associacions

20/11/2014. Trobada de les Antenes del Coneixement de la URV a la Sénia.

22/11/2014. XI Trobada d'Entitats i Associacions Culturals de l'Antiga Diòcesi de Tortosa. Institut Ramon Muntaner. Móra la Nova.

23/02/2015. Finestres al Territori. II Mostra de Publicacions Periòdiques del Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre. Collita 2014. Biblioteca de Tarragona.

28/03/2015. Jornada Exportem Cultura, a Deltebre.

23/01/2016. Reunió del grup Terres de Cruïlla. Projecte de recerca sobre l'any de la gelada, a Sant Mateu.

29-30/04/2016. Taula rodona sobre processos de patrimonialització i refuncionalització d'elements patrimonials. RECERCAT. Temple romà, Vic.

27/06/2016. Trobada amb membres de la Universitat Jaume I de Castelló. Laboratori d'Investigació del Patrimoni a les Àrees Rurals, Programa d'Extensió Universitària, Servei d'activitats socioculturals de la Universitat Jaume I de Castelló.

Col·laboracions amb entitats musicals de la població**Certamen Internacional de Bandes de Música de la Sénia**

11/04/2015. IX Certamen.

09/04/2016. X Certamen.

Primavera Musical

Abril - maig 2015.

Maig - juny 2016.

Concert de Sant Jordi

17/04/2015.

22/04/2015.

Cicle d'Orgue

Juliol 2015. VIII Cicle d'Orgue.

Juny-juliol 2016. IX Cicle d'Orgue.

Trobada de gaiters i música popular

9-10/05/2015. XXI Trobada de Gaiters. Fira Gastronòmica de la Sénia.

7-8/05/2016. XXII Trobada de Gaiters. Fira Gastronòmica de la Sénia

LO SENIENC. MEMÒRIA, NATURA I LLENGUA 2016

Després de dos anys, us presentem de nou la revista de *Lo Senienc. Memòria, natura i llengua*, que aquest any arriba al número 12 i ençeta la seua nova etapa com a publicació bianual.

Enguany us presentem una sèrie de novetats en el disseny de la revista, que la fan més actual i atractiva. Aquests canvis han estat motivats per la intenció d'editar *Lo Senienc. Memòria, natura i llengua* segons els criteris de qualitat que es marquen per a les revistes científiques dels centres d'estudis i, d'aquesta manera, situar-la dins dels paràmetres dels cercadors de contingut i ampliar-ne la difusió. Destaquem els canvis en la primera pàgina de cada article, on hem incorporat un resum en català i anglès i una fotografia de l'autor. D'aquesta manera, podreu posar cara a totes les persones que han participat en aquesta edició; sense la seua col·laboració aquesta revista no seria possible. Moltes gràcies un any més!

En aquest número 12 es presenten els següents continguts:

El **Racó de la memòria** està format per tres articles de contingut ben diferent. D'una banda, la segona part de l'article de Pierre Bayart, "**Els triangles del Montsià**", que trobàvem a l'edició anterior d'aquesta revista, on aquest investigador i divulgador francès ens continua explicant com van ser els treballs d'elaboració de l'arc del meridià, que passava per les nostres terres. De l'altra, hi ha "**El treball des d'una perspectiva de gènere**", de Pepa Subirats, coordinadora del Museu de la Pauma del Mas de Barberans, que fa un repàs del treball de la dona a les Terres de l'Ebre. Finalment, el tercer article és "**El ciclisme a la Sénia**", d'Antonio Michavila, on es recullen la crònica i les fotografies de l'afició pel ciclisme al nostre poble.

L'Espai de natura presenta l'article "**L'esperver centdrós a la comarca del Montsià**", del biòleg Joan Mestre, sobre un dels rapinyaires més presents a la comarca i que segurament alguns de vosaltres hauréu vist volar per la zona.

Aquest any presentem un espai nou, un **Dossier especial** dedicat a la fotografia: "**Gent del nostre poble, gent de la Sénia**". Aquest projecte va ser iniciat per Joaquim Vila a la xarxa social Facebook, on la gent del poble penjava fotografies relacionades amb el municipi. D'aquesta manera, ens unim a la seua iniciativa recollint algunes d'aquestes imatges per disposar d'un fons local documentat, i a l'abast de tothom que hi estigui interessat.

Finalment, a l'espai de **Recerca jove**, trobem cinc treballs d'alumnes de Batxillerat. Aleix Rovira, amb l'article "**Història petita de Catalunya: quatre segles, quatre famílies**", treballa sobre el seu arbre genealògic i la història de la seua família, resseguint els diferents desplaçaments que van realitzar els seus avantpassats i el perquè d'aquests canvis. Clara Vidal, amb "**La tradició dels equins a la Sénia**", recull una part de la història d'una de les activitats més tradicionals a la Sénia, les corregudes de cavalls durant les Festes Majors, i mostra l'evolució que han tingut durant els darrers anys. Tot seguit, trobem l'article "**La cura ideal: tradició i ciència**", de Meritxell Queralt, on recull alguns remeis tradicionals a l'abast de la població per tal de tractar les afeccions lleus. Sheila Díaz, amb l'article "**Dieta de l'òliba (Tyto Alba) al terme de la Sénia**", ens dóna a conèixer el món de les egagròpiles, que li han permès fer una recerca sobre la presència de l'òliba al nostre terme municipal. Finalment, l'article d'Ana Libertad Prieto, "**Grafitis: els murs parlen**", és un estudi sobre aquesta modalitat artística i la seua presència al territori, així com el seu significat a nivell antropològic.

Esperem que gaudiu de la lectura d'aquest nou número de *Lo Senienc. Memòria, natura i llengua* i que descobriu noves històries i curiositats sobre el nostre poble, per estimar-lo més encara i no deixar-ne perdre la memòria.

Clàudia Ruiz Auladell

Coordinadora de *Lo Senienc. Memòria, natura i llengua*

Visita al Molí Hospital dins del cicle "Itineraris per les Terres de Cruïlla". Festes Majors, agost de 2014.

Presentació del número 11 de la revista *Lo Senienc. Memòria, natura i llengua*, editada pel Centre d'Estudis Seniencs. Centre Obrer. Festes Majors, agost de 2014.

Xerrada de Ramon Arnabat sobre els bombardeigs aeris de la Guerra Civil a les comarques de Tarragona, dins de la Diada del Camp d'Aviació, organitzada pel seu Patronat. Centre d'Interpretació del Camp d'Aviació de la Sénia. Setembre de 2014.

Inauguració de la jornada de treball sobre música i dansa, dins de Músiques en Terres de Cruïlla. Sala Rosa de la Casa de Cultura. Octubre de 2014.

Trobada de danses tradicionals del territori, dins de Músiques en Terres de Cruïlla. Pati de les Escoles Velles. Octubre de 2014.

Sessió de Cinefòrum sobre *Pago justo*, de Nigel Cole, amb sopar tertúlia. Centre Obrer. Gener de 2015.

Inauguració del curs 2014-2015 de l'Antena del Coneixement de la URV a la Sénia. El vicerector Jordi Tous amb la peça guanyadora del Premi Campus Extens de la Fira de l'Artesania de la Fusta. Centre Obrer. Novembre de 2014.

Participació del Centre d'Estudis Seniencs a la Jornada Exportem Cultura, organitzada per l'Ajuntament de Deltebre. Deltebre. Març de 2015.

Trobada de les Antenes del Campus Extens de la URV a la Sénia. Centre Marcel·lí Domingo. Novembre de 2014.

Presentació del llibre *La cuina de la Sénia*, a càrrec dels autors Rosa i Victòria Almuni i Manolo Blesa. Centre Marcel·lí Domingo. Abril de 2015.

Sessió del Club de lectura sobre *Mi color preferido es verte*, de Pilar Eyre. Baixos de l'Espai Jove. Gener de 2015.

Exposició de fotografies dins de la Fira Gastronòmica "Visions Urbanes. La Sénia, abans i ara". Ajuntament Vell. Maig de 2015.

Curs "Creació i gestió de blocs per a entitats" de la Universitat d'Estiu de la URV. Centre Marcel·lí Domingo. Juny de 2015.

Xerrada a càrrec de Rosa Vendrell: "Neus Català. Lliçons de vida d'aquesta supervivent catalana del camp de concentració nazi de Ravensbrück", dins dels actes del centenari del Centre Obrer de la Sénia. Centre Obrer. Setembre de 2015

Exposició "La cuina de la Sénia". Casa de Cultura. Festes Majors, agost de 2015.

Xerrada del rector de la URV, Josep Anton Ferré, durant la inauguració del curs 2015-2016 de l'Antena del Coneixement de la URV a la Sénia. Centre Obrer. Octubre de 2015.

Xerrada de Jordi Arasa i Eva García: "Ventura Sit i Esteban Vel, dos seniencs mestres vidriers de la Granja de San Ildelfonso de Segovia". Centre Obrer. Festes majors, agost de 2015.

Curs de jota cantada al recinte de la Fira de l'Artesania de la Fusta. Pavelló poliesportiu. Octubre de 2015.

Itineraris per les Terres de Cruïlla. Visita al Mas de la Bassa Roja. Festes majors, agost 2015.

Trobada de danses tradicionals del territori, dins de Músiques en Terres de Cruïlla. Pati de les Escoles Velles. Octubre de 2015.

Acte en commemoració del Dia contra la violència envers les dones. Centre Marcel·lí Domingo. Novembre de 2015

Lectura de fragments de textos d'escriptors senieucs organitzada pel Club de lectura amb motiu de la festa de Sant Jordi. Baixos de l'Espai Jove. Abril de 2016.

Xerrada de Ramon Arnabat: "Ateneus: Cultura i llibertat. Associacionisme a la Catalunya contemporània". Acte inclòs dins del Centenari del Centre Obrer. Centre Obrer. Desembre de 2015.

Xerrada del cicle "Parlem d'Educació", a càrrec de Mercè Gisbert i Vanessa Esteve. Organitzat amb la Regidoria d'Ensenyament de l'Ajuntament de la Sénia. Baixos de l'Espai Jove. Maig de 2016.

Xerrada del cicle "Parlem d'Educació" a càrrec de Rosa Almuní. Organitzat amb la regidoria d'Ensenyament de l'Ajuntament de la Sénia. Baixos de l'Espai Jove. Març de 2016.

Concert de la Banda i l'Orquestra de la URV amb motiu de la cloenda del Centenari del Centre Obrer. Centre Obrer. Juny de 2016.

Participació en una de les taules rodones del RECERCAT (Fira Anual de Centres d'Estudis dels Territoris de Parla Catalana), moderada per Victòria Almuní. Teatre Romà de Vic. Abril de 2016.

Curs de la Universitat d'Estiu de la URV. Baixos de l'Espai Jove. Juny de 2016.